

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 16 0 К 000529 21 Квлз
Бања Лука, 21.02.2022. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ!

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Весне Антонић, као предсједнице вијећа, Обрена Бужанина, Горјане Попадић, Смиљане Мрша и Мерсиде Бјелобрк као чланова вијећа, уз учешће записничара Соње Матић, у кривичном предмету против осуђеног А.Н. због кривичног дјела силовања из члана 193. став 2. у вези са ставом 1. и у вези са чланом 23. Кривичног закона Републике Српске, одлучујући о захтјеву за заштиту законитости браниоца осуђеног, адвоката М.М. из Б., поднијетом против правоснажне пресуде Врховног суда Републике Српске број 16 0 К 000529 19 Кж од 18.05.2021. године и Окружног суда у Приједору број 16 0 К 000529 18 К од 17.05.2019. године, у сједници вијећа одржаној дана 21.02.2022. године, донио је

ПРЕСУДУ

Одбија се као неоснован захтјев за заштиту законитости браниоца осуђеног А.Н., поднесен против пресуда Врховног суда Републике Српске број 16 0 К 000529 19 Кж од 18.05.2021. године и Окружног суда у Приједору број 16 0 К 000529 18 К од 17.05.2019. године.

Образложење

Пресудом Окружног суда у Приједору број 16 0 К 000529 18 К од 17.05.2019. године, а која је потврђена пресудом Врховног суда Републике Српске број 16 0 К 000529 19 Кж од 18.05.2021. године, оглашен је кривим оптужени А.Н. због кривичног дјела силовања из члана 193. став 2. у вези са ставом 1. и у вези са чланом 23. Кривичног закона Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 49/03, 108/04, 37/06, 70/06, 73/10, 1/12, 67/13, у даљем тексту: КЗ РС) и осуђен на казну затвора у трајању од 3 (три) године и 6 (шест) мјесеци. Истом пресудом, оштећена М.Р. је са имовинско-правним захтјевом упућена на парнични поступак, а оптужени је ослобођен дужности накнаде трошкова кривичног поступка, укључујући и трошкове браниоца по службеној дужности, те је одлучено да исти падају на терет буџетских средстава.

Против цитираних пресуда захтјев за заштиту законитости (у даљем тексту: Захтјев) благовремено је поднио бранилац осуђеног, адвокат М.М. из Б. због повреде Кривичног закона и повреде права на одбрану-повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС, с приједлогом да се Захтјев уважи и укине пресуда Врховног суда Републике Српске број 16 0 К 000529 19 Кж од 18.05.2021. године и

Окружног суда у Приједору број 16 0 К 000529 18 К од 17.05.2019. године, те предмет врати другостепеном или првостепеном суду на поновно суђење.

У одговору на Захтјев републички јавни тужилац Живана Бајић је оспорила основаност Захтјева, те предложила да се Захтјев одбије као неоснован у смислу одредбе члана 355. ЗКП РС.

Приликом одлучивања о Захтјеву, овај суд се примјеном одредби члана 354. став 1. ЗКП РС ограничио на испитивање само оних повреда закона на које се позива подносилац Захтјева, те након што је размотрио списе предмета са пресудама против којих је Захтјев поднијет, одлучио је као у изреци ове пресуде из слиједећих разлога:

Захтјев за заштиту законитости се, у смислу одредбе члана 350. став 1. ЗКП РС, може поднијети против правоснажне пресуде само у случајевима повреде Кривичног закона, те повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС (која се манифестује у повреди права на одбрану), а уз ограничења прописана у ставу 2. и ставу 3. ове законске одредбе. Ограничењима из става 2. искључена је могућност улагања овог правног лијека ако није изјављена жалба на првостепену пресуду, а на наведене повреде материјалног и процесног закона се није могуће позивати у Захтјеву, ако нису биле изнесене у жалби (осим ако се ради о повреди учињеној у жалбеном поступку), док је ограничењима из става 3. искључена могућност улагања овог правног лијека против пресуде Врховног суда донесене у трећем степену.

У конкретном случају поднесеним Захтјевом браниоца осуђеног означена су оба наведена законска основа побијања правоснажне пресуде, при чему ни једна од ових повреда закона није била изнесена у жалби браниоца оптуженог на првостепену пресуду, што у смислу цитиране одредбе члана 350. став 2. ЗКП РС представља нужну претпоставку за позивање на ове повреде у захтјеву за заштиту законитости, међутим повреда права на одбрану као битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС се у конкретном случају везује за жалбени поступак, ради чега је поднесени Захтјев разматран искључиво у контексту тврдњи о повредама права на одбрану учињеним у жалбеном поступку.

Према тврдњи Захтјева повреду права на одбрану из одредбе члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС и повреду права на правично суђење из члана 5. и 6. Европске конвенције о људским правима починио је другостепени суд на начин што у оспореној пресуди није дао никакво образложење за жалбене приговоре одбране, већ се за приговоре одбране определио за образложење на начин да се „жалилац упућује на разлоге“ првостепене пресуде. Захтјев истиче да начин на који је другостепени суд оцијенио жалбене приговоре, (упућујући на разлоге првостепене пресуде) према ставу одбране у овом предмету представља повреду права на одбрану из члана 350. став 1. и став 2. тачка б) ЗКП РС и право на правично суђење гарантовано Европском конвенцијом.

Захтјев је неоснован.

Наиме, када су у питању одлуке суда више инстанце (с обзиром на природу одлуке), према пракси Европског суда коју слиједи и Уставни суд Босне и Херцеговине у својим одлукама, довољно је да образложење одлуке садржи слагање са утврђењем

нижестепеног суда, тако што ће виши суд у образложење своје одлуке инкорпорирати или упутити на разлоге из образложења нижестепеног суда, или на други начин указати да се слаже с њима (види Европски суд, *Гарџија Руиз против Шпаније*, 1999-I; Уставни суд, *АП 2137/14* од 15.04.2015. године). Суштински захтјев, када се ради о одлуци вишег суда, је да виши суд укаже на то да је размотрио питања истакнута у жалби која су била од суштинског значаја (Европски суд, *Хелле против Финске*, 1997-VIII, 26 EHRR 159) и да жалбу није одбио прије него што ју је претходно размотрио (Европски суд, *Линднер I Хаммермауер против Румуније*, ХУДОЦ [2002]).

У конкретном случају, сви жалбени приговори браниоца осуђеног, укључујући и оне приговоре чињеничног карактера које Захтјев апострофира (првенствено оне којима се оспорава кредибилитет исказа оштећене) су претходно интерпретирани у образложењу побијане другостепене пресуде, а потом оцјењени, па прихвативши као правилну чињеничну основу пресуде и ваљаност датих разлога за све утврђене чињенице од одлучног значаја, другостепени суд се сагласио са разлозима првостепене пресуде које је инкорпорирао у врло детаљно образложење своје пресуде (страна 2. пасус 4; 5. и 6. те страна 3. први пасус). Па како то представља прихватљив методолошки приступ образлагања одлука другостепених судова у смислу правних стандарда изражених у цитираним одлукама Европског суда и Уставног суда Босне и Херцеговине, те како из образложења побијане другостепене пресуде несумњиво произлази да је другостепени суд прије доношења одлуке о жалби размотрио све релевантне жалбене приговоре, онда нема мјеста тврдњи Захтјева о учињеној повреди права на одбрану у жалбеном поступку те повреди права на правично суђење гарантовано Европском конвенцијом, у виду изостанка разлога у образложењу другостепене пресуде за приговоре одбране од суштинског значаја истакнуте у жалби браниоца оптуженог на првостепену пресуду.

Дакле, осуђени је користио право на жалбу против првостепене пресуде (коју је изјавио преко браниоца), ову жалбу као и жалбу окружног јавног тужиоца другостепени суд је размотрио и у образложењу другостепене пресуде су дати разлози због којих су жалбе оцјењене као неосноване, па на самој чињеници да жалбени поступак у конкретном случају није резултирао жељеним исходом за осуђеног, не може се заснивати тврдња Захтјева да је побијаном другостепеном пресудом повријеђено право осуђеног на одбрану у виду изостанка разлога за изнесене жалбене приговоре.

На приговорима Захтјева којима се оспорава правилност чињеничне основе побијане правоснажне пресуде у сегменту одлучних чињеница на којима се заснива закључак побијане пресуде да су у радњама осуђеног критичног догађаја остварени сви елементи бића кривичног дјела силовања из члана 193. став 2. у вези са ставом 1. и у вези са чланом 23. КЗ РС не може се градити теза о повреди права на одбрану. Закон не предвиђа могућност побијања правоснажне пресуде овим ванредним правним лијеком због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, а слиједом тога повреде закона, (процесног и материјалног), које су предвиђене као законски разлог за овај правни лијек, се не могу градити на тези о мањкавој чињеничној основи пресуде.

Из наведених разлога, овај суд налази да поднесени Захтјев браниоца осуђеног није основан, јер повреде закона на које се позива подносилац Захтјева нису учињене, на што се и у одговору републичког јавног тужиоца на тај Захтјев правилно указује, ради чега је овај суд у смислу одредбе члана 355. ЗКП РС одлучио као у изреци, тако што је Захтјев, као неоснован, одбио.

Записничар
Соња Матић

Предсједник вијећа
Весна Антонић

Тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Биљана Аћић